

Ярослав Зорій,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія
Федьковича (м. Чернівці, Україна)

Yaroslav Zoriy,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
Associate Professor, Yuriy Fedkovych Chernivtsi
National University,
(Chernivtsy, Ukraine),
zoriy@ukr.net,

ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

MILITARY AND PROFESSIONAL TRAINING OF RESERVE OFFICERS IN THE WORLD LEADING COUNTRIES

В статті розглядаються підходи до організації військової підготовки громадян за програмою офіцерів запасу (резерву) у провідних країнах світу. З'ясовано, що військово-політичне керівництво зарубіжних країн, особливо країн НАТО, приділяє значну увагу проблемі підготовки офіцерів запасу. Це, у першу чергу, стосується уніфікації та підвищення ефективності функціонування діючих систем підготовки та перепідготовки офіцерського складу.

Історико-методологічний аналіз з одного боку підтвердив доцільність використання досвіду зарубіжних армій щодо підготовки зазначеної категорії громадян до військово-професійної діяльності, а з іншої, – виокремив суперечливі аспекти в сучасній вітчизняній системі військово-професійної освіти з урахуванням участі підрозділів Збройних Сил України у військових діях на Сході держави.

Ключові слова: військова підготовка; майбутні офіцери запасу; військово-професійна діяльність; армії провідних країн світу.

The article delves into the problem of different approaches to organizing military training and educating of students/civilians in compliance with the program of reserve officers in the leading countries of the world. It is disclosed that the military and political leadership of foreign countries, especially member-states of NATO, institutions to educate their up-and-coming leadership. Noteworthy, the in-depth analysis indicated that world leading countries' military institutions designed the programs to train students intellectually, physically and psychologically to grow into the future leaders of the certain Motherland. Primarily, it concerns the unification and improvement of the functioning of the existing systems of training and re-training of officers. Potential officers undergo grueling physical training to develop the combat qualities essential for the armed forces to maintain an environment where cadets develop courage, discipline, integrity, honor, dignity and patriotism. The top priority of training reserve officers is protect and defense their sovereignty and territorial integrity. According to US military experts, reserves are the main source of meeting the needs of troops in the personnel and significantly increases their combat capability. US Reserve Officers are assigned roles and missions to provide combat and support forces trained for wartime, and capable of providing peacetime domestic emergency assistance. To be more precise, the principal mission of the Army Reserve is to provide wartime combat service support (CSS) and a portion of the Army's combat support (CS).

Noteworthy, the historical and methodological analysis confirmed the feasibility of emulating the experience of foreign Armed Forces in preparing this category of students/civilians for military-related activities. Simultaneously, the study highlights the contradictory aspects of Ukrainian modern military training and educating system, involving the ongoing JFO participation of the units of the Armed Forces of Ukraine in the east of the state. The results of

comparative analysis of the quality of military education in the leading countries of the world provide an opportunity to consider the system of military education of Ukraine from different points of view, and, therefore, to more objectively substantiate the factors that determine its effectiveness and quality. In addition, taking into account the factors that determine the qualitative characteristics of military education systems in foreign countries in many ways contribute to the formation of perspective guidelines for improving the quality of professional training of the Armed Forces of Ukraine.

***Key words:** military training and education; reserve officers; military-related activity; Armed Forces of the world leading countries.*

Постановка проблеми. Шляхами реформування військової освіти є: визначення перспективних потреб Збройних Сил України у військових фахівцях з урахуванням воєнної доктрини й можливих змін військово-політичної ситуації; визначення переліку військово-облікових спеціальностей відповідно до потреб Збройних Сил України; проведення реформування військових навчальних закладів і підрозділів військової підготовки студентів цивільних вищих навчальних закладів; проведення акредитації військових навчальних закладів; ...наукове, правове та організаційно-методичне забезпечення системи військової освіти; удосконалення управління військовою освітою з урахуванням державних вимог до освітньої, наукової діяльності та специфіки військового відомства; запровадження в системі військової освіти загальноприйнятої практики добору, розстановки та призначення науково-педагогічних працівників усіх рівнів на конкурсній і контрактній основі ...; створення єдиної системи інформаційного забезпечення військової освіти, її інтегрування у відповідну державну систему [2].

На сучасному етапі зміни в системі забезпечення якості військово-професійної підготовки офіцерських кадрів мали як прогресивний, так і регресивний характер. Сучасний аналіз цих змін хоча й не може відрізнитися повною об'єктивністю, але однозначно дозволяє точніше визначити перспективи ефективного розвитку військової освіти в Україні. Дослідження показує, що організаційні і реформаційні заходи, які проводилися протягом 2005-2009 та 2010-2013 років суттєвого поліпшення якості військового навчання і виховання не дали. У військових закладах вищої освіти (ВЗВО) та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти (ВНП ЗВО) скоротилася кількість кваліфікованих викладачів, навчальна матеріально-технічна база не оновлювалася, методика викладання не удосконалювалася.

Саме тому, рівень розвитку системи забезпечення якості військово-професійної освіти офіцерських кадрів в цей час знизився. Сталося це через низку чинників, серед яких: зниження престижу офіцерської служби, недофінансування ВЗВО (ВНП ЗВО), втрата військовою освітою значної кількості досвідчених військових кадрів, відомих наукових шкіл і напрямків тощо.

Актуальність дослідження і публікації. Кожній армії притаманні свої особливості, в тому числі і в побудові власної системи військової освіти й підготовки кадрів. У цьому плані певний інтерес представляють системи військової освіти в провідних країнах світу. Характеризуючи концептуальні засади західної парадигми формування особистості військового професіонала О. Гончаренко відмічає: багаторівневість і розгалуженість системи військової освіти; можливість подальшої спеціалізації в межах напрямку та спеціальності підготовки безперервність військово-професійної підготовки; проходження навчання призначенні на нові посади; моніторинг військово-професійної діяльності; відповідність рівня професіоналізму сучасних і майбутніх воєн, збройних конфліктів [4 с. 9].

М. Нецадим зазначає, що в провідних країнах НАТО військова освіта має багатоступеневий характер, вона відбувається неперервно протягом усієї служби фахівця – від підготовчих курсів перед вступом до військового навчального закладу, здобуття базової освіти зі ступенем бакалавра до вищої військової освіти та отримання ступеня магістра. Далі – початкова військова підготовка, підготовка за фахом, періодичне вдосконалення підготовки та перепідготовки (у військах, військових школах, коледжах тощо). При цьому передбачається використання широкої мережі спеціалізованих навчальних центрів родів військ, центрів практичної підготовки, курсів, полігонів для здобуття практичних умінь і навичок за посадовим призначенням. У більшості країн офіцери, навчаючись у ВЗВО, проводять значний час на стажуваннях у військах, а при підвищенні кваліфікації чи перепідготовці офіцерів залучають до участі в різноманітних військових навчаннях [9].

Структура та організаційно-методичні засади підготовки офіцерів запасу (резерву) знайшли відображення в низці вітчизняних і зарубіжних наукових праць і публікацій (М. Бакович (2008); А. Береговой (1999); А. Копьев (2003); І. Кримов (2003); В. Лазукін (2008); С. Печуров (2004); І. Скворок (2013); А. Стрелецький (2006); Б. Фермен (2001); С. Фільков (2002) та інші).

Метою статті є аналіз військово-професійної підготовки майбутніх офіцерів запасу за межами України та підтвердження постулату, що розв'язання нових завдань підготовки військових кадрів неефективне без урахування досвіду армій провідних країн світу.

У цивільних навчальних закладах зарубіжних країн військова підготовка проводиться у двох напрямках: позавійськова підготовка для професійних армій (Великобританія) і підготовка офіцерів резерву для збройних сил, що комплектуються за змішаною системою (Німеччина). Підготовка офіцерів запасу здійснюється в усіх країнах, які дбають про захист свого суверенітету та територіальної цілісності. Цій категорії військових фахівців відводиться вагома роль у поповненні кадрового складу, а також у разі виникнення кризових ситуацій як у самих країнах, так і в різних регіонах світу, що особливо характерно для політичного керівництва та збройних сил Великобританії, Ізраїлю, Іспанії, Російської Федерації, Сполучених Штатів Америки, Франції, Японії тощо. Так, близько 30% кадрових офіцерів збройних сил Великобританії і 40% збройних сил США проходили навчання на курсах позавійськової підготовки при цивільних закладах освіти. В Іспанії на дійсну службу щороку призивають близько 4000 офіцерів запасу – випускників цивільних ЗВО. У Франції розширюються масштаби підготовки офіцерів із числа студентів, які оволоділи складними технічними, військово-медичними та адміністративно-господарськими спеціальностями [10].

У США навчання резервістів здійснюється: на курсах позавійськової підготовки офіцерів резерву армії (ROTC – Reserve Officer Training Course); в офіцерських кандидатських школах сухопутних військ (СВ); у школах підготовки офіцерів військово-повітряних сил (ВПС); у школах підготовки офіцерів військово-морських сил (ВМС). Найпоширенішою формою позавійськової підготовки офіцерів запасу у США є чотирирічне навчання на курсах ROTC, що функціонують при коледжах та університетах, і повністю фінансуються державою [1; 12]. За даними рахункової палати США фінансові витрати на навчання одного офіцера, що навчався в період з 2008 по 2012 рік на курсах ROTC у два рази дешевші, ніж у військовій академії і в півтора рази ніж в офіцерській школі.

Вступаючи на курси ROTC, студенти підписують контракт, за яким зобов'язуються прослужити певний термін у резерві чи (якщо їм це запропонують) у регулярних ЗС відповідно до положень міністерства оборони. Програма курсів, яка розрахована на чотири роки (480) годин, включає початкову та поглиблену військову підготовку. Під час початкової підготовки (180 годин по 3 год. на тиждень у перші два роки навчання) студенти вивчають основи військової справи, індивідуальну та групову зброю, топографію, проходять вогневу, стройову та фізичну підготовку, набувають командирських навичок. Після її закінчення проводяться шеститижневі табірні збори. Програма поглибленої підготовки (300 годин по 5 годин на тиждень у наступні два роки навчання) передбачає вивчення ролі та значення офіцерського корпусу, основ військового мистецтва, організації, озброєння й тактики дій малих підрозділів, засобів зв'язку, озброєння та військової техніки, організації та завдань органів тилу сухопутних військ [5].

На думку американських військових фахівців, резервам, а особливо резервам першої черги, відводиться важлива роль у планах переходу Збройних сил з мирного стану на воєнний. За мобілізаційного розгортання вони є основним джерелом задоволення потреб військ в особовому складі та суттєво підвищує їхню боєздатність. Поза сумнівом, ці концепти є актуальними для сучасних Збройних Сил України в умовах участі в Операції об'єднаних сил на Сході держави.

По завершенню навчання (що співпадає із закінченням навчання у закладі вищої освіти) випускникам одночасно із дипломом про вищу освіту вручають дипломи про закінчення курсів із присвоєнням першого військового звання – другий лейтенант резерву. Молоді офіцери зобов'язані прослужити два роки в регулярних частинах і чотири в організованому резерві, а ті, що отримували стипендію, – чотири і два роки відповідно. Деяким студентам за їх бажанням може бути присвоєне звання другий лейтенант. У цьому випадку вони зобов'язані прослужити по три роки в регулярних військах і в резерві. Ті випускники курсів, котрі раніше пройшли підготовку в школі армійської авіації, по її закінченні також повинні прослужити в регулярних військах не менше трьох років. Якщо студенти, що завершили курси ROTC, висловлять бажання продовжити навчання за своєю військовою спеціальністю, то вони направляються на курси спеціалізації до школи родів військ і служб, тоді загальний строк їх служби складе вісім років.

Підкреслимо, що студенти, які успішно закінчили курси ROTC і виявили бажання служити в регулярних військах, отримують тільки загальну військову підготовку. Конкретну військову спеціальність вони набувають протягом декількох місяців на відповідних курсах в школах родів військ (сил) і служб, а також у військових навчальних центрах і тільки після цього направляються в частини відповідного виду ЗС [8].

Система підготовки офіцерів в армії Німеччини. Бундесвер є однією з найчисельніших і найбільш боєздатних армій в Європі. Педагогічна система забезпечення якості військово-професійної освіти офіцерських кадрів полягає в тому, що освіта передбачає не тільки зовнішнє засвоєння знань, а в тією же мірою сприяє розвитку внутрішніх якостей особистості. В кінцевому результаті, у офіцерів формуються здатності (компетенції) до використання набутих знань і умінь. Крім того, відбувається усвідомлення своєї ролі й місця в житті та світі, прийняття власного досвіду і дій [11].

Для Німеччини характерним є традиційний підхід щодо комплектування командних кадрів офіцерами резерву. У Бундесвері існують три основні напрями, що дають

змогу поповнювати контингент офіцерів запасу: зарахування до резерву кадрових офіцерів та офіцерів-фахівців, які працюють за контрактом, перебувають на дійсній службі й не досягли межі відставного віку; підготовка офіцерів запасу із числа військовослужбовців, призваних на дійсну військову службу, а також тих, хто відслужив строкову службу й перебуває в запасі; підготовка офіцерів резерву із числа цивільних фахівців, які закінчили ЗВО і мають загальну професійну підготовку, що відповідає певній військовій спеціальності (у цьому випадку офіцерські звання присвоюються під час проходження зборів у військових навчальних закладах бундесверу).

Програми підготовки офіцерів запасу з числа фахівців, які закінчили цивільні ЗВО, і кадрових офіцерів в училищах відрізняються переважно тим, що в для перших пріоритетними визначено такі військові дисципліни, як тактика, озброєння та бойова техніка. Кадрового лейтенанта готують як командира, вихователя, наставника, а кандидата в офіцери запасу – тільки як командира. У разі підготовки офіцерів запасу з числа цивільного персоналу враховується загальна потреба бундесверу в таких фахівцях. Підготовка резервістів з їх числа з подальшим присвоєнням офіцерських звань здійснюється відповідно до офіційно встановленого співвідношення між цивільними та військовими спеціальностями. Основною формою підготовки офіцерів запасу (поряд із дійсною службою за призовом) є військові збори [7].

За даними Британського міністерства оборони на частку випускників невійськової підготовки припадає близько 30 % усіх підготовлених офіцерів. Про якість підготовки цих офіцерів можна судити за високою оцінкою командування НАТО, отриманої в результаті аналізу їх дій під час операції “Буря в пустелі” проти збройних сил Іраку. Ця підготовка економічно вигідна: в цивільному виші вона 2,5 рази дешевше ніж у військовому училищі.

Термін навчання як на курсах, так і в цивільних ЗВО становить три роки. Заняття тривалістю дві-чотири години проводяться один-два рази на тиждень, а також під час дводенних зборів – у вихідні дні на базі ЗВО або найближчої військової частини. Навчальний рік закінчується двотижневими зборами в таборах, який проводиться під час літніх канікул. Керує діяльністю таких “університетських” курсів комітет військової підготовки, до якого входять представники ректорату та начальник військової кафедри (підрозділу чи курсів позавійськової підготовки) [14].

З метою стимулювання військової підготовки студентів цивільних ЗВО передбачено всебічне матеріально-технічне забезпечення організації та проведення навчального процесу. Усі витрати (у тому числі на утримання високооплачуваного професорсько-викладацького та допоміжного складу) повністю бере на себе міністерство оборони. Позавійськова підготовка офіцерського складу при цивільних ЗВО проводиться за програмами, що, порівняно з розробленими для військових навчальних закладів, мають менший обсяг і більшу практичну спрямованість за відповідними військово-обліковими спеціальностями.

У Франції підготовку офіцерського складу здійснюють 80 військових та понад 50 цивільних ЗВО. Крім того, до неї традиційно залучають середні спеціальні навчальні заклади (цивільні ліцеї в Парижі, Нансі й Тулоні). Офіцери запасу становлять приблизно 30 % від загального кількісного складу офіцерського корпусу Сухопутних військ. Близько 50 % з них є випускниками ЗВО технічного профілю, решта – юридичних та економічних факультетів інститутів, а також управлінських училищ [6].

Підготовка резервістів здійснюється також у військових навчальних закладах, зокрема, в артилерійській школі сухопутних військ Франції. Тут на факультеті

підготовки офіцерів і унтер-офіцерів готується кадровий склад та унтер-офіцери резерву за чотири-п'ять місяців.

Таблиця 1

Якісна характеристика підготовки офіцерів в США, ФРН, Франції, Великобританії

Показники	Системи військової освіти			
	США	Німеччина	Франція	Великобританія
Зародження	1887 р. підполковник Телбот (1943–1947 рр.)	1808 р. генерал Карл Хорст	15.06.1878 р. Леваль	Кінець XIX ст.
Становлення	Епоха генерала Ейзенхауера – середина XX ст.	Епоха К.Клаузевіца – 1-а третина XIX ст.	1-а Світова війна	До початку 20-х рр. XX ст.
Розвиток	«Холодна війна»	1-а Світова війна	Епоха Шарля де Голля, 50-70-і рр. XX ст.	З початку 20-х рр. XX ст.
Час створення чи (реорганізації)	1976-1986 рр.	1957 р.	1993 р.	1997 р.
Назва військового ЗВО	Командно-штабні й армійський коледжі	Академія керівного складу	Загальновійськовий коледж оборони	Об'єднаний командно-штабний коледж
Тривалість підготовки	4-й ступінь 40 – тижн. (денна ф.) – не більше 4-х р. (заочно); 5-й ступінь 42 тижн. (денна ф.) – до 2-х р. (заочно)	Курси підготовки штабних офіцерів (КПШО) – 2 р.; Кваліфікаційний курс старших офіцерів (ККСО) – 14 тижн.; Кваліфікаційний курс вищого складу (ККВС) – 8 тижн.	1 рік	2 роки
Кількість підготовлених офіцерів за рік	4-й ступінь – 300-500, 5-й ступінь – 550 – 600.	КПШО – 100-105, ККСО – до 600, ККВС – до 500.	300 – 315 осіб, в т.ч. 110 з інших країн	330 осіб, в т.ч. 90 з інших країн

У кожній з розглянутих вище систем військової освіти є загальні і особливі елементи, які забезпечують їх якісні показники (табл. 1).

Таким чином, основними особливостями, що визначають якість військової освіти офіцерських кадрів в США, Німеччині, Франції та Великобританії є: інтеграція сукупності дидактичних сил і засобів в навчальних закладах, які об'єднують підготовку кадрів різних силових відомств; орієнтованість підготовки на управління об'єднаними силами НАТО; посилення гуманітарної складової, що визначає громадянську позицію та цінності офіцера тощо.

Також повчальним є досвід підготовки офіцерських кадрів й в інших країнах, як членах НАТО, так і тих, що не входять до воєнної організації Північно-Атлантичного союзу. Цікавим вбачається досвід сусідніх з Україною держав.

Висновки та перспективи дослідження. На підставі проведеного аналізу стану проблеми констатуємо: уряд і військове командування провідних країн Заходу і США активно використовують систему вищої громадянської освіти для підготовки офіцерських кадрів; у складі мотивації військової підготовки студента поряд з моральними виступають матеріальні форми; офіцери запасу активно залучаються до локальних бойових дій; в більшості випадків підготовка офіцерів запасу з числа студентів носить індивідуальний характер; студенти на курсах ROTC отримують тільки загальну військову підготовку. Конкретну військову спеціальність вони набувають протягом декількох місяців на відповідних курсах у школах родів військ (сил) і служб, а також у військових навчальних центрах і тільки після цього направляються в частини відповідного виду ЗС для продовження служби. У подальшому для всіх передбачена періодична допідготовка [14].

Результати порівняльного аналізу якості військової освіти в провідних країнах світу дають можливість розглядати систему військової освіти України з різних точок зору, а, отже, більш об'єктивно обґрунтовувати фактори, що визначають її ефективність та якість. Крім того, врахування факторів, що визначають якісні характеристики систем військової освіти в зарубіжних країнах багато в чому сприяють формуванню перспективних напрямків підвищення якості професійної підготовленості офіцерів Збройних Сил України.

Література

1. Бакович М. Н. Организационно-правовое регулирование подготовки офицеров запаса для вооруженных сил США и Великобритании. *Военная мысль*. 2008. № 10. С. 59–66.
2. Военная доктрина Украины // Затверджена Указом Президента Украины від 24 09 2015 року № 555/2015
3. Геймер Х. Г. Р. Система высшего образования в Германии – камо грядеши? *Bildung und Wissenschaft*: на русском языке. 1999. № 2–3. С. 2–59
4. Гончаренко О.Л. Західна парадигма формування особистості військового професіонала (соціально-філософський аналіз). : Дис... канд. наук: 09.00.03 – 2008.
5. Єжеев М., Ніколаєнко С., Устименко О. Підготовка офіцерського корпусу та фахівців у сфері національної безпеки в США. Досвід для України. *Вісник Національної академії державного управління*. 2009. Вип. 2. С. 314–323.
6. Копьев А. Комплектование вооруженных сил Франции. *Зарубежное военное обозрение*. 2003. № 1. С. 11–13.
7. Лазукин В. Подготовка офицерских кадров в ВС ФРГ. *Зарубежное военное обозрение*. 2008. № 2. С. 26–30.
8. Матвеев А.А. По зарубежным странам и армиям / *Зарубежное военное обозрение*. – 2000. – № 1. – С. 26-39
9. Нещадим М. І. Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика: моногр. Київ: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. 852 с.
10. Печуров С. О некоторых аспектах военных реформ в зарубежных странах. *Зарубежное военное обозрение*. 2004. № 2. С. 2–13.
11. Румынов Д. Система подготовки офицеров вооруженных сил ФРГ. URL: <http://www.modernarmy.ru/article/426/podgotovka-oficerov-vs-frg> (дата обращения: 25.05.2018)
12. Стрелецкий А. Система подготовки офицерских кадров в США. *Зарубежное военное обозрение*. 2006. № 6. С. 16–21.
13. Феденко Н. Ф., Фильков С. М. Система подготовки личного состава Вооруженных Сил Великобритании. Москва: ГУ ГШ РФ, 1993. 84 с.
14. Фермен Б. Британський підхід до початкової підготовки офіцерів. *Реформування Збройних Сил України: пріоритети, передумови та перспективи*. Київ, 2001. С. 74–75.

References

1. Bakovich M. N. Organizacionno-pravovoe regulirovanie podgotovki oficerov zapasa dlja vooruzhennyh sil SShA i Velikobritanii. Voennaja mysl'. 2008. # 10. S. 59–66.
2. Voyenna doktry`na Ukrayiny` // Zatverdzhena Ukazom Prezy`denta Ukrayiny` vid 24 09 2015 roku # 555/2015
3. Gejmer H. G. R. Sistema vysshogo obrazovaniya v Germanii – kamo grjadeshi? Bildung und Wissenschaft: na russkom jazyke. 1999. # 2–3. S. 2–59.
4. Goncharenko O.L. Zaxidna parady`gma formuvannya osoby`stosti vijs`kovogo profesionala (social`no-filosofs`ky`j analiz). : Dy`s... kand. nauk: 09.00.03 – 2008.
5. Yezheyev M., Nikolayenko S., Usty`menko O. Pidgotovka officers`kogo korpusu ta faxivciv u sferi nacional`noyi bezpeky` v SShA. Dosvid dlya Ukrayiny`. Visny`k Nacional`noyi akademiyi derzhavnogo upravlinnya. 2009. Vy`p. 2. S. 314–323.
6. Kop`ev A. Komplektovanie vooruzhennyh sil Francii. Zarubezhnoe voennoe obozrenie. 2003. # 1. S. 11–13.
7. Lazukin V. Podgotovka officerskih kadrov v VS FRG. Zarubezhnoe voennoe obozrenie. 2008. # 2. S. 26–30.
8. Matveenکو A.A. Po zarubezhnym stranam i armijam / Zarubezhnoe voennoe obozrenie. – 2000. – # 1 . – S. 26-39
9. Neshhady`m M. I. Vijs`kova osvita Ukrayiny`: istoriya, teoriya, metodologiya, prakty`ka: monogr. Ky`yiv: Vy`davny`cho-poligrafichny`j centr “Ky`yivs`ky`j universy`tet”, 2003. 852 s.
10. Pechurov S. O nekotoryh aspektah voennyh reform v zarubezhnyh stranah. Zarubezhnoe voennoe obozrenie. 2004. # 2. S. 2–13.
11. Rumynov D. Sistema podgotovki oficerov vooruzhennyh sil FRG. URL: <http://www.modernarmy.ru/article/426/podgotovka-oficerov-vs-frg> (data obrashheniya: 25.05.2018)
12. Streleckij A. Sistema podgotovki officerskih kadrov v SShA. Zarubezhnoe voennoe obozrenie. 2006. # 6. S. 16–21.
13. Fedenko N. F., Fil`kov S. M. Sistema podgotovki lichnogo sostava Vooruzhennyh Sil Velikobritanii. Moskva: GU GSh RF, 1993. 84 s.
14. Fernen B. Bry`tans`ky`j pidxid do pochatkovoyi pidgotovky` oficeriv. Reformuvannya Zbrojny`x Sy`l Ukrayiny`: priory`tety`, peredumovy` ta perspekty`vy`. Ky`yiv, 2001. S. 74–75.

Одержано статтю: 7.05.2018

Прийнято до друку: 21.05.2018

УДК: 371.134 : 372.4

DOI: 10.15330/esu.12.98-106

Оксана Кіліченко,

кандидат педагогічних наук, доцент,
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника”
(Івано-Франківськ, Україна)

Oksana Kilichenko,

candidate of pedagogical sciences (PhD),
Associate Professor, Vasyi Stefanyk Precarpathian
national university (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
kilichenko@gmail.com

ПРИНЦИПИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

PRINCIPLES OF INTRODUCTION OF THE CONTEXT TEACHING IN THE PROCESS OF TRAINING THE FUTURE TEACHERS OF THE PRIMARY SCHOOL

У статті визначено принципи створення освітнього середовища, яке сприяє формуванню компетентного вчителя, допомагає використанню контекстного навчання у процесі підготовки фахівців початкової школи.

Контекстне навчання майбутнього вчителя початкової школи включає систему функціонування всіх компонентів педагогічного процесу, яку алгоритмізовано